

Kulatý stůl: Nikotinové alternativy jako řešení pro snižování rizik spojených s kouřením

V pátek 11. března proběhl kulatý stůl pořádaný Hospodářskou komorou (HK ČR) a think tankem Institut racionální politiky závislostí (IRAP) na téma využití nikotinových alternativ pro snižování negativních důsledků kouření. Diskuze se zúčastnili přední experti na oblasti závislostí a zdravotnictví i zástupci státní správy.

Debatu uvedl viceprezident HK ČR Ing. Tomáš Prouza, MBA, který zdůraznil, že by strategie snižování rizik měla být důležitým tématem pro nadcházející české předsednictví v Radě Evropské unie. Prouza pak předal slovo prvnímu řečníkovi, Mgr. et. Mgr. Heleně Rampachové, která zastupovala předsedu senátního výboru pro zdravotnictví, MUDr. Romana Krause, MBA, který akci poskytl záštitu. Rampachová souhlasila, že zdravotnictví, téma prevence a boj proti rakovině budou klíčové pro české předsednictví. V této souvislosti řekla, že by Česko mělo prosazovat politiku založenou na vědě, nikoliv na ideologii. V praxi by toto mělo znamenat umožnit kuřákům, aby se své vášni věnovali nejbezpečnějším možným způsobem.

V debatě pak pokračoval národní protidrogový koordinátor Mgr. Jindřich Vobořil, Pg.Dip., který představil politiku snižování rizik ve Velké Británii jako příklad dobré praxe omezování zdravotních následků kouření. "Představa světa bez drog, tabáku a alkoholu je iluze. V realistické politice je potřeba reálně snižovat dopady a rizika," řekl Vobořil a dodal, že by tento přístup harm reduction měl být reflektován politickou reprezentací v oblastech legislativy, daňové a zdravotnické politiky.

Vedoucí Centra pro závislé na tabáku Prof. MUDr. Eva Králíková, uvedla, že v roce 2021 na následky kouření zemřelo více lidí než na koronavirus. Podle Králíkové je vzhledem k obtížnosti léčby závislosti na nikotinu dobré nabídnout kuřákům bezpečnější alternativy k cigaretám. Profesorka se dále zmínila o vysokých společenských nákladech kouření a zdůraznila, že by nikotinové alternativy měly být cenově výhodnější než cigarety.

O přínosech alternativ nespalujících tabák referovala MUDr. Kamila Zvolská, Ph.D. Podle doktorky Zvolské mohou být nikotinové sáčky efektivním způsobem, jak snížit prevalenci kouření v populaci. PhDr. Ladislav Csémy, vedoucí Centra epidemiologického a klinického výzkumu závislostí prevalence kouření, pak pokračoval s příspěvkem o tzv. švédské zkušenosti, která podle něj ilustruje, jak nikotinové alternativy mohou drasticky změnit zdravotnickou situaci v zemi k lepšímu, jelikož Švédsko má nejnižší počty úmrtí spojených s kouřením cigaret v celé EU.

Jan Mošovský, MsC., výzkumný pracovník z Anglo-American University následně účastníky seznámil se situací na rostoucím českém trhu s nikotinovými sáčky se vztahem ke spotřebitelskému chování. Podle něj nikotinové sáčky z drtivé většiny užívají lidé s předchozí zkušeností s nikotinovými produkty. Tento alternativní produkt tak slouží spíše jako bezpečnější destinace pro kuřáky než jako tzv. gateway droga.

Jako poslední mluvil doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D., který shrnul hlavní doporučení expertů v oblasti snižování zdravotnických a ekonomických následků kouření. Podle něj by veřejnost měla být lépe informována o relativní bezpečnosti nikotinových alternativ oproti cigaretám. Přísná regulace, například příchutí alternativních produktů, by podle Mravčíka byla kontraproduktivní. V neposlední řadě by prý veřejnost neměla podlehnout morální panice a zachovat klidný a racionální přístup k politice vůči kouření.

Do debaty vstoupila i náměstkyně ministra zdravotnictví Prof. MUDr. Martina Koziar Vašáková, Ph.D., která zdůraznila, že ministerstvo zdravotnictví souhlasí s politikou omezování rizik. Upozornila ale také na to, že by snadno dostupné alternativy mohly vést k větší nikotinové závislosti u dětí a mladistvých. S tím ale nesouhlasil Viktor Mravčík, podle kterého by alternativy měly být dostupné právě proto, aby děti nezačínaly s cigaretami.